

Thông tin về Thiên nhiên và Bảo tồn

Nguồn: Nông thôn ngày nay

Số: 223

Ngày: 23/9/08

"Vườn tình" đang chết

NGUYỄN BÌNH

Vườn chim Bạc Liêu nằm cách thị xã Bạc Liêu 6km. Những năm trước, mùa này là thời điểm chim rủ nhau thành bầy bay về tìm bạn tình, xây tổ ấm. Chính vì thế, đây cũng là thời điểm để những người yêu mến thiên nhiên tìm về để thoả mắt thưởng lãm sự sống tự nhiên của muôn vạn những cánh chim trời. Thế nhưng, năm nay, đến thăm vườn chim chỉ thấy nỗi buồn hiu hắt. Chim chết hàng loạt, vườn chim đã tạm thời đóng cửa.

Chim trời có cánh... ngừng bay

Lão nông Nguyễn Văn Hồng là người đã có mấy chục năm gắn bó với vườn chim. Nhà ông ở vùng đê, cách vườn chim chỉ vài phút đi ghe. Mấy ngày nay, ông thấy buồn thối ruột. Những cánh chim trong khu vườn rộng lớn này với ông, từ lâu đã như những tri âm. Bởi thế, tận mắt nhìn chúng chết rũ rượi trong bia rừng, trên đám cạn, ông vô cùng thương xót. Ông bảo, bây giờ, ông vô cùng lo sợ một sự thực mà không ai dám nghĩ sẽ ập tới nay mai: Khu vườn bạt bóng chim trời. Theo ông Hồng thì vườn chim này đã hình thành từ hàng trăm năm trước. Nhờ thảm thực vật xanh tốt và môi trường an lành nên nơi đây đã trở thành

"chốn hò hẹn", "nơi tự tình" của rất nhiều loài chim hoang dã. Đặc biệt, trong số những "món quà" của tự nhiên ấy, có những loài chim có tên trong Sách Đỏ. Về đây, dưới sự bảo vệ của những người dân yêu mến thiên nhiên, chúng đã dần sinh sôi, "con đàn cháu đống". Với ông Hồng cũng như rất nhiều người dân Bạc Liêu, vườn chim hoang dã này là niềm tự hào bởi họ biết, quê hương mình là nơi đất lành để muôn loài chim từ khắp nơi về tụ hội. Niềm tự hào ấy khiến mọi người coi vườn chim như tài sản thiêng liêng, là báu vật mà đất trời ban tặng.

Vùng lõi Vườn chim được các cơ quan chức năng bảo vệ nghiêm ngặt. Mọi hành động xâm hại đến môi trường sống đều được ngăn ngừa. Chính bởi sự bảo vệ chặt chẽ đó nên theo ông Lâm Chí Linh - Trưởng phòng kỹ thuật, Ban quản lý Vườn chim thì cứ từ tháng 6 đến tháng 9 hàng năm, có đến vài chục loài chim về đây... xây tổ ấm. Những lúc cao điểm, lượng chim ở đây lên đến gần 5 vạn con.

Đang "yêu thương nhau trên đầu cành" vậy mà, khoảng giữa tháng 8-2008, Ban quản lý Vườn chim Bạc Liêu phát hiện chim chết rải rác trong vườn, phần lớn là công cộc, cò cổ rắn... Sau đó, số lượng chim mắc bệnh ngày càng tăng, có ngày chết tới 20 con. Đặc biệt, thời gian gần đây, Ban quản lý Vườn còn phát hiện cả xác một

con cây hương bị chết thối rữa trong vườn. Rất nhiều những câu hỏi đã được đưa ra về những cái chết đột ngột, bí hiểm ấy. Và, có người bởi quá yêu Vườn chim này còn đưa ra giả thiết, có ai đó đã xuống tay hạ độc, đẩy Vườn chim vào chỗ diệt vong.

"Thoát án" H5N1

Ngay sau khi phát hiện chim chết hàng loạt, các nhà khoa học đã nhanh chóng vào cuộc. Và, khi ấy, mọi người đã vô cùng lo lắng bởi ai cũng sợ bầy chim mà mình yêu quý đã dính phải chứng nan y: Nhiễm virus cúm gia cầm. Nếu điều đó xảy ra thì thật là thảm họa bởi việc tiêu huỷ, xoá sổ bầy chim là không thể tránh khỏi. Ông Lâm Chí Thông - Chi cục trưởng Chi cục Thú y Bạc Liêu cho biết, những con chim bị bệnh đều có triệu chứng cơ giật, quay tròn, ngoẹo đầu, mắt đục, chảy nước dãi, viêm phổi, viêm túi khí, tích nước xoang bụng... Thế nhưng, sau khi khẩn trương xét nghiệm, lo lắng ấy đã được loại bỏ. Theo ông Thông, khi tiến hành lấy 2 mẫu đầu, lách của 2 con công cộc gửi Cơ quan Thú y vùng VII xét nghiệm thì kết quả là âm tính với cúm gia cầm. Kết quả ấy khiến Ban quản lý Vườn chim và những người quan tâm thờ phào nhẹ nhõm. Tuy nhiên, "hung thủ bí ẩn" đã mang tai họa cho Vườn chim thì vẫn bật vô âm tín.

Chúng tôi đã có một cuộc "khảo sát" quanh khu rừng Vườn chim Bạc Liêu và tận mắt ghi nhận: Hệ thực vật rừng ngập mặn phát triển rất tốt. Thế nhưng nguồn nước trong các kênh rạch, ao hồ bị ô nhiễm, nước màu nâu đục, có mùi hôi thối khó chịu... Lặn theo nguồn nước ấy, chúng tôi tìm ra vùng đệm của Vườn chim, nơi nhiều người đã thả tay "xẻ thịt" rừng ngập mặn để dựng đầm nuôi tôm. Trước đây, vùng đầm lầy này là nơi chim đến kiếm ăn. Nhưng đầm tôm ấy nuôi theo phương thức công nghiệp với máy quạt nước bị bạch suốt đêm cùng ánh điện sáng choang. Theo nhiều người thì chính sự xuất hiện của những đầm tôm ấy đã phá vỡ môi trường sống của chim và làm chúng mất đất kiếm mồi. Những con nào... cứng đầu, cố tình "xâm phạm" vào nơi "đất đã có chủ" thì ngay lập tức bị xua đuổi, truy kích đến cùng. Thêm nữa, có khả năng, khi chim ra khu đầm trên kiếm mồi đã vô tình ăn phải thức ăn của... tôm. "Không hợp khẩu vị" rất có thể cũng khiến chim đổ bệnh mà chết.

Những suy luận của chúng tôi cũng phù hợp với phán đoán của các nhà khoa học cùng cơ quan chức năng. Ông Lâm Chí Thông cho biết, vừa qua, Chi cục đã tiến hành rất nhiều cuộc khảo sát ở vườn chim. Kết quả là đã phát hiện nhiều xác chim chết rải rác quanh hồ, nơi có nhiều chim sinh sống. Trong số khoảng 30 xác chim chưa bị phân hủy, phần lớn là xác công cộc, số còn lại là chim cổ rắn và diệc xám, vạc. "Theo chúng tôi, do môi trường bị ô

nhiễm đã làm cho chim nhiễm bệnh mà chết. Có khả năng, loài công cộc bị nhiễm bệnh cao hơn các loài khác!" - ông Thông nói. Cũng theo ông Thông, Chi cục Thú y Bạc Liêu đã đề nghị Ban quản lý Vườn chim Bạc Liêu lấy mẫu nước để thử hàm lượng kim loại nặng và độ nhiễm khuẩn nhưng hiện nay chưa có kết quả.

Trao đổi với phóng viên, ông Nguyễn Duy Hưng - Giám đốc Vườn chim Bạc Liêu nhận xét: "Hiện nay tình trạng chim chết chưa có dấu hiệu giảm mà diễn biến ngày càng phức tạp. Trước tình trạng này, Trung tâm Thú y vùng VII tiến hành mổ 10 con chim có triệu chứng và phát hiện phổi bị viêm dính sườn, gan bị phù thũng, lách sưng và một số triệu chứng khác. Chúng tôi tạm thời đóng cửa, không tiếp khách tham quan du lịch để tổ chức phun xịt tiêu độc khử trùng tại các vị trí chim chết tập trung!" Ông Hưng cũng cho biết thêm, hiện tại, quy trình thu gom xác chim chết và tiêu huỷ đang được Ban quản lý vườn tiến hành một cách cẩn trọng, hạn chế tuyệt đối việc lây nhiễm, truyền bệnh cho các cá thể khác.

Người dân vùng ĐBSCL đang thật sự lo lắng bởi "hung thú" khiến hàng loạt "cư dân" của Vườn chim Bạc Liêu thiệt mạng vẫn đang "giấu mặt". Chưa tìm ra bệnh thì tất nhiên, chưa có phương pháp "đập dịch", cứu chữa. Hơn lúc nào hết, lúc này, mọi người đang rất kỳ vọng vào sự khẩn trương, thông tuệ của các nhà khoa học và các cơ quan hữu quan để cứu giúp bầy chim thoát khỏi đại hoạ diệt vong này. □